

Шнирков О.О.*

ТАРИФНИЙ ЗАХИСТ ВНУТРІШНІХ РИНКІВ КРАЇН МИТНОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

Економічні перетворення, що виникають в останні роки то в одній, то в іншій країні на пострадянському просторі, відсутність будь-яких відчутних результатів у подоланні кризових явищ змушують уряди країн все частіше звертатися до досвіду спільного ведення господарства в умовах інтеграції. Саме міждержавним, економічним, торговельним, валютно-фінансовим об'єднанням західні країни зобов'язані своїм стабільним розвитком. Найпершим кроком до об'єднання національних господарств для рішення найважливіших завдань економіки є створення єдиної митної політики.[1]

В новітній економічній історії пострадянського часу при оцінці стану господарських зв'язків у Співдружності Незалежних Держав частіше застосовують визначення "деінтеграція", чим "інтеграція". Своєрідною відповіддю в суперечливій ситуації в питаннях економічної інтеграції з'явилися підписання 6 січня 1995 р. між Республікою Беларусь і Російською Федерацією Угоди про Митний союз, а 21 лютого того ж року — Угоди про єдність керування митними службами двох країн. Митний союз - перша в короткій історії міждержавного Союзу Беларусі й Росії форма інтеграційного співробітництва.[4]

Митний союз є похідною формою інтеграційних процесів від численних форм співробітництва на просторах СНД а також одним з перших повноцінних та ефективних економічних об'єднань. Можна стверджувати, що це – якісно новий етап розвитку інтеграції на пострадянському просторі.

До створення Митного союзу уніфікація імпортного тарифу перебувала на рівні 65%, при цьому гармонізація між Білоруссю й Росією становила 95%, у той час як Росії й Казахстану тільки 38% (внаслідок цього країна повинна була збільшити тарифи майже на 5000 товарів). За основу (92%) при формуванні Єдиного митного тарифу були взяті російські імпортні мита. У зв'язку з високим рівнем уніфікації ставок митного тарифу між Росією і Білоруссю для останньої по 74.6% позицій не відбудеться ніяких змін, по 18.7% - мита будуть знижені, а по 6.7% - підвищені. Також був прийнятий перелік з 1141 чутливих позицій (632 з них стосуються Білорусь), по яких ставки не можуть бути змінені. [6]

Оскільки з 1 липня 2010 р. почала діяти єдина митна територія Білорусі, Казахстану і Росії, запрацював механізм розподілу між країнами доходів від імпортних мит. Відповідно до домовленостей Беларусь одержує 4.7% від загальної суми імпортних мит, Казахстан - 7.33%, Росія - 87.97%. [2]

Розрахунки свідчать, що рівень тарифного захисту в Білорусі був нижче, ніж в Росії, але вище, ніж у Казахстані. Білоруський середньозважений тариф був на рівні 8.4%, у той час як у Росії він рівнявся 12%, також більш низькою у порівнянні з Росією й Казахстаном була тарифна дисперсія (1.1% проти 1.3% й 1.6% відповідно). У той же час рівень тарифного захисту в Білорусі був вище, ніж у середньому по ЄС-27. В Україні рівень тарифного захисту був нижчий, ніж у всіх країнах Митного союзу, але не на багато більший, ніж в ЄС. [7]

* к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

За умов приєднання України до Митного союзу може відбутись зниження простого середнього тарифу, зменшення середньозваженого тарифу, а також збільшення тарифної дисперсії. Треба зазначити, що Україна як член СОТ має виконувати Угоди СОТ, які є частиною нормативної бази країни. Водночас, Білорусь та Казахстан лише ведуть переговори про членство в СОТ і, відповідно, не «зв'язані» правилами та нормами СОТ. Росія стала членом СОТ у 2012р. Ця різниця у нормативній базі створює додаткові перешкоди на шляху приєднання України до Митного союзу. У тих сферах, де відповідне регулювання має здійснюватись узгоджено для всіх країн-учасниць Митного союзу, виникають питання щодо узгодження зобов'язань в рамках СОТ з принципами і нормами, що діють в рамках Митного союзу.

Важливим для України є той висновок, що структура торгівлі країн-учасниць Митного союзу є орієнтованою на ринок поза межами СНД, незважаючи на існуючі угоди про вільну торгівлю та досить високий тарифний захист. Наприклад, для Росії експорт в Україну складає близько 5% загального експорту товарів, а імпорт з України – близько 6% загального імпорту. Нема економічних підстав прогнозувати суттєву зміну цих пропорцій в разі членства України у Митному союзі.

Список використаних джерел

1. Бураковський І., Гончар М., Мовчан В., Хоролський Р. Недоцільність участі України в Митному союзі Білорусі, Казахстану та Росії: експертна аргументація. Аналітична записка. Київ, 2011.
2. Бураковський І. Зона вільної торгівлі з ЄС та Митний Союз з Росією, Білоруссю та Казахстаном: чи можлива інтеграція України в обидва об'єднання одночасно / І. Бураковський, В. Мовчан // Відносини Україна – ЄС: в умовах сучасних викликів. – 2010. – № 2 (14) – С. 17-31.
3. Грановський В. Митний союз по-російськи / В. Грановський, В. Нанівська // В Україні. – 2010. – № 10. – С. 7-10.
4. Единый таможенный тариф Таможенного союза Республики Беларусь, Республики Казахстан и Российской Федерации. М., 2011.
5. Офіційний сайт міністерства економічного розвитку Росії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ved.gov.ru
6. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org